

УДК 338.48

Клименко О.В.¹

Прусс В.Л.²

¹ студ. гр. МТУ-110м НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Вся територія України характеризується наявністю різноманітних рекреаційних ресурсів для відпочинку і лікування населення. Для визначення цінності природних туристсько-рекреаційних ресурсів застосовується їх комплексна оцінка. Рекреаційними ресурсами вважається сукупність природно-технічних, природних, соціально-економічних комплексів та їх елементів, що сприяють відновленню та розвитку духовних та фізичних сил людини, її працездатності. Туристсько-рекреаційний потенціал території – це сукупність належних до нього природних та створених людиною явищ, умов, можливостей та засобів, придатних до формування туристського продукту та здійснення відповідних турів, екскурсій та програм. В Україні є велика кількість рекреаційних ресурсів, які мають туристсько-рекреаційний потенціал та міжнародне значення.

Природний потенціал України складають узбережжя Чорного та Азовського морів, рельєф, водні (понад 70 тис. річок, більш як 3 тис. природних озер і 22 тис. штучних водоймищ), лісові, рослинні та тваринні ресурси. Родовища лікувальних грязей, а також мінеральних і радонових вод входять до рекреаційного потенціалу нашої країни, який має не тільки внутрішнє, але й міжнародне значення. В Україні створено 11 національних природних парків, 15 державних заповідників, заказники, дендропарки, пам'ятники садово-паркового мистецтва, які належать до природоохоронних територій.

Що стосується оцінки рекреаційних ресурсів, то вона має багатоаспектний характер, а тому є складним і не до кінця вивченим процесом. Це зумовлено низкою чинників, серед яких: недостатність

розроблених методик, рівень забезпеченості інформацією про їх якість і кількість, «невидимість» ефекту використання ресурсів, суб'єктивність оцінок тощо. Зокрема, потребує значного доопрацювання методика визначення комплексної оцінки рекреаційного потенціалу територій, який є основою здійснення рекреаційної діяльності, впливає на її територіальну організацію, формування рекреаційних районів і центрів, їх спеціалізацію та економічну ефективність.

Комплексна оцінка територій регіону являє собою інтегральну оцінку окремих, зокрема пофакторних, чи то похідних від окремих природних і антропогенних властивостей території. Одним з методів дослідження рекреаційного потенціалу територій, який набув широкого використання, є бальна оцінка. За методикою Донецького інституту туристичного бізнесу комплексна оцінка рекреаційної цінності будь-якої області України відповідає V рангу, тобто дуже високий потенціал. Це виходить так, тому що рангове розподілення досліджених територій здійснюється за спільною оцінкою їх природно-ресурсного потенціалу, після підрахунку суми отриманих результатів за кожним критерієм. До V рангу методики потрапляють території, які набрали більше 121 бала. Але між собою області звісно відрізняються кількістю об'єктів ПЗФ, водосховищ, річок, наявністю морського узбережжя та лісових ділянок. І по підрахунку балів за всі критерії перше місце займає Івано-Франківська область, вона переважає у наявності об'єктів ПЗФ і річок. Зважаючи на це та на специфіку гірських територій, туризм є пріоритетним напрямком області, що сприяє економічному розвитку міста і країни вцілому.

Комплексна оцінка території необхідна для обґрунтування прийняття рішень щодо розвитку туризму та курортно-рекреаційної індустрії на довгостроковий період. Для Івано-Франківської області це можуть бути такі рішення:

- розвиток медико-оздоровчого туризму через створення бальнеологічних курортів у місті Долина, селищах Ланчин (Надвірнянщина) та Делятин (Яремчанщина), передумови – соляні родовища та джерела;

- спортивно-тренувальний та спортивно-рекреаційний туризм через покращення спортивної інфраструктури – гірськолижних комплексів у селищі Ворохта (турбаза Заросляк, тренувальний центр з фрістайлу), в місті Косів, селах Криворівня на Верховинщині та Вишків на Долинщині (гірські лижі). Потрібне відновлення доріг.

Україна має стимулювати розвиток рекреаційної сфери в державі, приділяючи водночас належну увагу оптимізації, раціоналізації просторової господарської організації територіальних рекреаційних систем, удосконаленню оцінки рекреаційних ресурсів, виявленню та врахуванню територіальних відмінностей у забезпеченні ними регіонів, визначенню

напрямів їх раціонального використання і збалансованого розвитку територій

Таким чином, комплексна оцінка території є важливим передплановим документом плану соціально-економічного розвитку регіону. Вона виконує роль вихідного матеріалу для вибору варіантів планувальних рішень, розробки моделей його можливого економічного розвитку і, як правило, є необхідною складовою економічної оцінки землі.